

MATURITNÍ OTÁZKY Z DĚJEPISU 2025/2026

1. Pravěký vývoj lidstva

- počátky člověka jako kulturní bytosti, výroba nástrojů, rozšíření člověka po světě
- specifika kultury lovců a sběračů, Dolní Věstonice, Göbekli Tepe (či jiná naleziště)
- neolitická revoluce, oblasti zrodu zemědělství, první zemědělské usedlosti

2. Kultura starověkých civilizací, společnost a zemědělství

- rámcová charakteristika kultur starověku (časové a prostorové vymezení)
- bližší charakteristika vybrané oblasti: Mezopotámie, Egypt, Indie nebo Čína

3. Antické Řecko a Řím

- obecné vymezení pojmu antika

- *dále výběrově:*

A. Antické Řecko

- vybrané fenomény starořecké společnosti (polis, olympijské hry, demokracie, mytologie, filosofie apod.)
- řecko-perské války; Alexandr Makedonský a helénismus

B. Antický Řím

- římská říše v době republiky, Julius Caesar
- římská říše v době císařství, politické výzvy a důvody rozpadu říše

4. Raný a vrcholný středověk

- obecné vymezení středověku a jeho periodizace

- *dále výběrově (alespoň 2 podotázky):*

- proces tzv. stěhování národů
- Byzantská říše
- Franská říše (základní specifikace)
- šíření křesťanství, kláštery, misie, vybraná osobnost (sv. Benedikt z Nursie / sv. Václav apod.)
- zrod islámu, islámská vzdělanost
- kultura a společnost vrcholného středověku (společenské vrstvy, univerzity, města apod.)
- další vybraná oblast zájmu: křížové výpravy a rytířské řády středověku / Přemyslovský stát ve 13. století (1197–1305) / postavení mužů a žen ve středověké společnosti

- 5. Doba lucemburská a husitská v Českém království**
 - osobnost Karla IV. a významné prvky jeho vlády
 - Jan Hus a fenomén husitství

- 6. Renesance, reformace, protireformace**
 - renesance a humanismus – charakteristika, příklady
 - Martin Luther, základy reformačního hnutí, další reformátoři a vývoj v Evropě
 - katolická reforma (protireformace), tridentský koncil, jezuité

- 7. Kolonialismus jako historický fenomén**
 - evropské zámořské objevy a vliv na původní obyvatelstvo kolonizovaných zemí
 - koloniální říše; obchod; otroctví
 - bližší pohled na situaci vybraného kontinentu (*výběr z možností: Afrika / Amerika / Asie / Austrálie*) – od počátku kolonizace až po dekolonizaci (*Ize zúžit na jeden vybraný stát*)

- 8. Situace v zemích Koruny české v 1. pol. 17. století**
 - stavovský stát, předbělohorské období a stavovské povstání v Čechách
 - pobělohorské období, rekatolizace, třicetiletá válka, fenomén baroka
 - vybraná osobnost: Jan Amos Komenský / Albrecht z Valdštejna apod.

- 9. Absolutismus a osvícenství v Evropě**
 - absolutismus jako fenomén evropského novověku
 - osvícenství, osvícenský absolutismus, osvícenské reformy (např. za vlády Josefa II.)
 - Velká francouzská revoluce, porevoluční Francie a napoleonské války

- 10. Průmyslová revoluce a její sociální důsledky**
 - základní charakter a průběh průmyslové revoluce
 - sociální důsledky průmyslové revoluce, dělnické hnutí
 - základní ekonomické/politické ideologie 19 stol. (konzervatismus, liberalismus, kapitalismus, socialismus)

- 11. I. světová válka**
 - národnostní otázky v Evropě, předválečné koalice a dohody, okolnosti vypuknutí Velké války
 - průběh války, charakter bojů na západní či východní frontě
 - pařížská mírová konference a nové uspořádání Evropy, geopolitické a sociální důsledky první světové války

12. Vznik ČSR

- národnostní otázka v rakousko-uherské monarchii
- odboj (zejména zahraniční) během I. světové války, československé legie
- okolnosti vzniku ČSR, hlavní osobnosti, národnostní složení

13. Socialismus v Rusku (SSSR) v letech 1917–1945

- revoluce v Rusku 1917, V. I. Lenin, občanská válka, nástup socialismu
- 20. a 30. léta v SSSR, zločiny stalinismu
- SSSR a II. světová válka, role SSSR v poválečném uspořádání Evropy

14. Meziválečný vývoj v Itálii a Německu

- důsledky I. světové války a pařížské mírové konference
- nástup B. Mussoliniho k moci a italský fašismus, nástup A. Hitlera k moci a národní socialismus
- porovnání fašismu a nacismu, společné rysy a rozdíly, otázka dnešních fašismů

15. II. světová válka

- příčiny a předehra (vztah k I. světové válce, zbrojení, Rakousko, Sudety, Polsko)
- průběh války, situace v Evropě
- role SSSR, Japonska a USA, válka ve světovém měřítku

16. Válečné zločiny a genocidy za II. světové války

- nacismus a myšlenky vedoucí ke genocidě vybraných skupin obyvatel
- systém koncentračních a vyhlazovacích táborů
- příklady dalších válečných zločinů (Katyň, Babi Jar apod.)

17. Československé území v letech 1938–1945

- Mnichovská dohoda (podstata a vývoj krize)
- Protektorát Čechy a Morava, druhý odboj, atentát na R. Heydricha
- květnové povstání a konec II. světové války

18. Komunismus v Československu

- únor 1948, nástup komunismu a 50. léta v ČSR
- perzekuce a politické procesy 50. let
- nástin vývoje v letech 1956–1968, tzv. pražské jaro

19. Studená válka

- geopolitická situace po II. světové válce
- hlavní milníky tzv. studené války (Korea, Vietnam, berlínská a kubánská krize)
- uvolňování vztahů, Gorbačov a konec studené války, rozpad „východního bloku“

20. ČSR v letech 1968–1993

- srpnová okupace 1968 v kontextu tzv. pražského jara
- Jan Palach a nástup normalizace
- disent a Charta 77, sametová revoluce a rozdělení státu